Verlagsort Allenstein

GAZETA OLSZTYŃSKA

„Gazeta Olsztyńska” z dodatkami „Gość Niedzielny” i „Gospodarz” wychodzi codziennie z wyjątkiem świąt. Abonament miesięczny na pocztach 1.30 marek, z odnoszeniem 1.66 marek. Do Polski 4.00 złote. Wpłacić należy na konto nasze P. K. O. Warszawa numer 194 159.

Ojców mowy, ojców wiary
Brońmy zgodnie: młody, stary!

Niech będzie pochwalony
Jezus Chrystus!

Ogłoszenia przyjmuje się za opłatą 5 fenigów za 1-milimetrowy wiersz sześciołamowy. Wiersz reklamowy 15 fenigów. — Redakcja i administracja: Allenstein Ostpr., Mühlenstr. 2. Telefon nr. 2531. Pocztowe konto czekowe: Königsberg 2364. Rękopisów redakcja nie zwraca.

Rok 52 | Allenstein (Olsztyn), na piątek 18 lutego 1938 | Nr. 40

NA KONGRES!

Rodaku!

Po 15 latach wspólnej walki i pracy, ułożonej co dnia dla Sprawy Polskiej w Niemczech

— wołamy na Kongres!

Przed 15 laty wzięliśmy się razem do roboty i przez 15 lat społem pracowaliśmy. — Przetrwaliśmy i do dziś dnia trwamy.

— I trwać będziemy!

Z życia i codziennych naszych doświadczeń zrodziły się słowa Hasła

— wytrwamy i wygramy!

W ubiegłych latach pokazaliśmy, że wielką mamy siłę trwania, a głęboką wiarę w zwycięstwo. Wołamy na Kongres Polaków w Berlinie, na którym przedstawiciele Ludu Polskiego w Niemczech zaświadczyć mają w wielkiej gromadzie

— trwaliśmy
— trwamy
— wytrwamy!!

Rodaku!

Wołamy cię na Kongres Polaków w Berlinie, dnia 6-go marca 1938 r.

Dziś jeszcze zapisz się w najbliższym Oddziale Związku Polaków lub zgłoś się do biura twojej Dzielnicy.

Związek Polskich Towarzystw Szkolnych w N. nie pertraktował z „Deutscher Schulverein in Polen“

W prasie niemieckiej w Polsce, ukazała się wiadomość podana przez D. P. D. (Deutscher Pressedienst aus Polen für In- und Ausland) jakoby miały miejsce pertraktacje pomiędzy Związkiem Polskich Towarzystw Szkolnych w Niemczech a „Deutscher Schulverein in Polen“ w sprawie szkoły polskiej w Podmoklu a szkoły niemieckiej w Nowym Tomyślu.

Związek Polskich Towarzystw Szkolnych upoważnia nas do stwierdzenia, iż wiadomość ta jest nieprawdziwa.

Pomiędzy Związkiem Towarzystw Szkolnych w Niemczech a Deutscher Schulverein żadnych pertraktacyj nie było.

Nowy rząd austriacki

Zagadka: „Nad czym obradowali dwaj kanclerzy w Berchtesgaden“ została rozwiązana. Ponieważ tuż po ukończeniu sobotnich narad między Hitlerem a Schuschniggiem, kanclerzem Austrii, nie wydano urzędowego komunikatu, określającego temat rozmów, prasa światowa gubiła się w przypuszczeniach mniej lub więcej trafnych.

Obecnie wiadomo już nad czym obradowano, bo komunikat oficjalny, ogłoszony równocześnie w Berlinie i Wiedniu opiewa, że:

Dążeniem rządów obu państw jest przywrócenie jak najbardziej przyjaznych stosunków wzajemnych i jak najściślejsza współpraca, leżąca w interesie całego narodu niemieckiego.

W wyniku narad zmieniono rząd w Austrii i przyjęto do rządu zwolenników narodowego-socjalizmu. Kanclerzem pozostał nadal Schuschnigg.

Przywódca hitlerowców austriackich **dr. Seyss-Inquart** otrzymał jedną z najważniejszych tek i został ministrem spraw wewnętrznych i bezpieczeństwa.

Ministrem dla spraw zagranicznych mianowany został dr. Guido Schmidt.

Amnestia

Pierwszym krokiem nowego rządu było ogłoszenie amnestii. Komunikat oficjalny stwierdza, że dekret o amnestii przewidziany został w rozmowach w Berchtesgaden. Amnestia jest bardzo szeroka. Obejmuje ona wszystkie przestępstwa polityczne popełnione przed 15. II. 1938 r., o ile sprawca znajduje się na terenie Austrii. Wszystkie sprawy sądowe oraz dochodzenia karne zostają wstrzymane, wszyscy więźniowie polityczni wyjdą jeszcze w dniu dzisiejszym na wolność.

Dekret amnestyjny postanawia nad to, że wszelkie na tle politycznym dokonane represje władz wobec urzędników i emerytów jak np. zredu-

kowanie poborów, odebranie rent lub wsparć mają być natychmiast cofnięte. To samo dotyczy uczni szkolnych oraz studentów, którzy za przynależność do hitlerowców zostali ze szkół wydaleni lub w inny sposób ukarani.

Kanclerz Schuschnigg

Dr. Guido Schmidt

Dr. Seyss-Inquart

Ostatnia próba

wstrzymania zbrojeń amerykańskich.

Waszyngton. Senator King złożył w Senacie projekt ustawy upoważniający prezydenta Roosevelta do zwołania konferencji rozbrojeniowej.

Analogiczny projekt ustawy został złożony w izbie reprezentantów przez deputowanego demokratycznego Maversicka. Oba to projekty stanowią ostatnią próbę wstrzymania amerykańskiego programu zbrojeń.

Jednakże gdyby nawet obie izby przyjęły te projekty, co wydaje się nieprawdopodobne w kołach oficjalnych zapewniają, że ani Hull ani Roosevelt nie poparliby tej inicjatywy.

Przywódcy stronnictwa demokratycznego zarówno w senacie jak i w izbie reprezentantów są przeciwni przyjęciu wniesionych projektów.

Głos wiedeński o wizycie regenta Horth'yego w Polsce

Wiedeńska „Reichspost" organ Katolicki, zbliżona do obecnego rządu austriackiego, poświęca wizycie Regenta Horthy'ego w Polsce obszerne wywody, podkreślając odwieczną solidarność polsko-węgierską, której obecnie w sposób tak wybitnie pokojowy dano wyraz wobec całego świata. Po omówieniu dziejów braterstwa polsko-węgierskiego, tak dawniejszych jak i najnowszych, po przytoczeniu opinii poety węgierskiego Jahaye o gościnności, okazanej przez dwory węgierskie zbiegłym powstańcom polskim, autor dochodzi do przekonania, że znaczenie tej wizyty daleko wykracza poza ramy aktu grzeczności, oddawna zresztą przygotowanego i że Węgry szczególnie Polsce są wdzięczne za okazanie im tyle sympatji w okresie ich żałoby narodowej po katastrofalnym dla nich traktacie w Trianon.

Polska i Węgry, solidarne w przeciwstawianiu się „blokom", w dążeniu do równowagi pokojowej pomiędzy autorytatywnymi a demokratycznymi państwami, „są w równym stopniu zwolennikami trwałego rozwiązania zagadnienia dorzecza Dunaju, przeciwstawiając się roztoczeniu „wszelkich wpływów, podważających podstawy ich chrześcijańskiej kultury". „...Już polityczne położenie Polski i Węgier zmusza rządy obu krajów do aktywnej polityki pokojowej. To też i obecne spotkanie pod każdym względem może być tylko uważane za szczególnie wartościowy przyczynek do uspokojenia atmosfery politycznej". Tyle przecież Polska i Węgry „dały światu dowodów szczerej pokojowości" i unikanie wszelkich ryzykownych „kombinacyj".

„Jeśli w czasie rozmów politycznych pomiędzy węgierskimi a polskimi mężami stanu była mowa o Austri i, złączonej z obydwoma państwami najdoskonalszymi stosunkami, to chyba mogli wspominać nasz kraj tylko z jednakową sympatją, jaką on okazuje obu rycerskim narodom, z którymi posiada wspólne cele i wyznaje jednakowe podstawy, poglądy na rolę państwa. Jako państwo niemieckie wita Austria ze szczególnym zadowoleniem fakt utrzymywania najlepszych stosunków z Rzeszą Niemiecką tak przez Polskę jak i przez Niemcy. Jako kraj chrześcijański cieszy się ona z pełni harmonii światopoglądowej, panującej pomiędzy kierownikami naw państwowych w Warszawie, Budapeszcie i w Wiedniu...

W ten sposób Austria bierze najserdeczniejszy udział w manifestacji przyjaźni polsko-węgierskiej.

Organ wiedeński z dużym uznaniem wyraża się o dyplomacji polskiej, która, na równi z węgierską, zdołała pogodzić swoje zobowiązania sojusznicze czy traktatowe wobec jednych za przyjaznymi stosunkami z innymi. Wyrazem udziału Austrii w polsko-węgierskiej „manifestacji" był udział posła austriackiego w Polsce obok ambasadora włoskiego w powitaniu i pożegnaniu Regenta na dworcu w Warszawie. Jak wiadomo bowiem, wszystkie przyjęcia na cześć Dostojnego Gościa odbyły się ściśle w ramach polsko-węgierskich, bez udziału korpusu dyplomatycznego.

Głos organu wiedeńskiego jest bardzo znamienny dla nastrojów nad Dunajem.

Kontrola państwowa nad produkcją rolną w Ameryce

Waszyngton. Senat amerykański przyjął 56 głosami przeciw 36 projekt ustawy o kontroli państwa nad produkcją i sprzedażą pięciu najważniejszych artykułów, t. j. bawełny, tytoniu, kukurydzy, zboża i ryżu. Zrealizowanie tej ustawy kosztować będzie państwo około pół miljarda dolarów.

Waszyngton. Izba reprezentantów uchwaliła ustawę o obowiązkowej kontroli nad produkcją zboża, kukurydzy, bawełny, ryżu i tytoniu.

Wszyscy farmerzy, podlegający jej będą zmuszeni zastosować się do decyzyj komitetów regionalnych, które będą określały ilość produktów, jaką można będzie sprzedać lub też przestrzeń, podlegającą uprawie.

Minister rolnictwa staje się w ten sposób prawie że dyktatorem w podległej mu dziedzinie, ponieważ on właśnie będzie decydował corocznie, ile w każdym stanie można będzie wypuścić na rynek wymienionych produktów. Lokalne komitety farmerów będą zajmowały się jedynie podziałem regionalnym.

Usunięcie różnic poglądów pomiędzy Edenem a Chamberlainem

Londyn. W stolicy Anglii mówi się obecnie o dłuższej konferencji pomiędzy min. spraw zagranicznych Edenem i premierem Chamberlainem, która przyczyniła się do wyrównania różnic poglądów na sposób w jaki prowadzone być mają rokowania włosko-angielskie. W rezultacie tych rozmów min. Beden porzucił zamiar postawienia za pierwszy warunek w rozmowach angielsko-włoskich kwestii wyjaśnienia w sprawie odwołania ochotników. Otrzymał jednak przyrzeczenie od Chamberlaina, że sprawa ta rozpatrywana będzie łącznie ze sprawą ogólnego porozumienia angielsko-włoskiego. Natomiast premier Chamberlain uznał stanowisko Edena odnoszącego się odmownie do sprawy uznania podboju Abisynii.

Dziennik „Daily Express", komentując rezultaty rozmowy twierdzi, że porozumienie między obu mężami stanu jest równoznaczne z zakończeniem zarysowującego się rozłamu w partii konserwatywnej.

Przywódca opozycji liberalnej Sinclair w mowę wygłoszonej w Cambridge powitał w uznaniem oświadczenie, które złożył Eden w Birminghamie i z którego wynika, że minister odrzuca uznanie podboju Abisynji jako warunek nieodzowny do rozpoczęcia pertraktacyj z Włochami.

M. B. LEPECKI

POLACA PRETA

(Opowieść egzotyczna.)

2)

Po dwóch tygodniach pobytu w leśnej mieścinie, zdecydowałem się na dalszą drogę. Przedtem chciałem jednak odwiedzić czarną rodaczkę w jej domu. Mieszkała nie dalej, aniżeli pięćdziesiąt do sześćdziesięciu kilometrów, a więc w odległości, jak na tamte stosunki, bardzo nieznacznej. Wyruszyłem skoro świt, mając nadzieję jeszcze tego samego dnia przybyć na miejsce. Droga prowadziła leśnemi, tropowemi ścieżkami, wprawdzie niezbyt wygodnemi, ale w zupełności wystarczającemi na jazdę bez złamania karku. Obliczenia moje, że wieczorem przybędę na miejsce, nie sprawdziły się. Musiałem zatrzymać się na noc przy drodze, przy małym strumieniu. Rozpaliłem ogień, ugotowałem herwy, upiekłem kawałek suszonego mięsa i spokojnie położyłem się spać. Pilnował mnie pies.

Pierwsze promienie słońca, wdzierające się przez konary i liście drzew, obudziły mnie i wytrzeźwiły natychmiast.

Już zbierałem się do dalszej jazdy, gdy nagle doszedł moich uszu jakiś szmer cichy, daleki. Zacząłem nadsłuchiwać. Po pewnym czasie szmer okazał się ładnym, melodyjnym śpiewem.

Ktoś w pobliżu tęsknie zawodził.

Po kilku chwilach, ku memu niepomiernemu zdziwieniu, doszły mnie słowa pospolitej w Polsce piosenki:

„Gdyby rannem słonkiem
„Wzlecieć mi z skowronkiem.....

— To napewno „Polaca Preta" — pomyślałem. Pobiegłem szybko w kierunku głosu i zaraz za zakrętem ujrzałem jadącą wolno na koniu, młodą, ciemnolicą dziewczynę, śpiewającą polską piosenkę. Dostrzegłszy mnie, wstrzymała konia i zamilkła.

Podszedłem bliżej.

— Dzień dobry! — przywitałem ją po polsku.

Spojrzała na mnie ze zdumieniem.

— Dzień dobry! — odpowiedziała również po polsku, lecz z akcentem obcym.

— Czy to pani jest Polaca Preta? — zapytałem.

Okazało się jednak zaraz, że dziewczyna po polsku umie bardzo mało, prawie nic. Pytanie jednak zrozumiała i odpowiedziała po portugalsku, że tak, że ona jest właśnie Polką, lecz że po polsku już prawie zapomniała, gdyż od dziesięciu lat z nikim tym językiem nie mówiła. Dawniej, gdy żyła mateczka, było zupełnie inaczej, wtedy mówiła po polsku, jak prawdziwa Polka.

Dziewczyna była doskonałą leśną pięknością. Popatrzywszy na jej wielkie czarne oczy, na twarz śniadą, lecz regularną, na ponsowe jagody i zgrabną kibić, nie dziwiłem się już wcale jej popularności w puszczy. Mało dziewcząt mogło iść z nią w zawody. Stanowiła ona jaskrawy przykład żywotności naszej rasy, która w zmieszaniu z portugalsko-murzyńsko-indyjską krwią leśnego Brazyljanina, dała tak piękny rezultat.

Skoro egzotyczna rodaczka dowiedziała się, że przyjechałem specjalnie po to, aby ją odwiedzić, ucieszyła się bardzo i niezwłocznie zaprosiła mnie do domu.

— Papai ucieszy się bardzo, gdy przyprowadzę mu Polaka, on zawsze mówi, że to bardzo dobry naród.

Dosiadłem swego konia i, strzemię w strzemię, ruszyliśmy ku oddalonej o parę kilometrów rańszy Ignacia.

Stary, gdy dowiedział się, że jestem Polakiem, wpadł w wielkie rozczulenie.

— Amigo caro, chodź do mojej chaty, chodź i bądź jak u siebie w domu. Moja kochana żona była Polką, a byłem z nią tak szczęśliwy, jak żadne małżeństwo w okolicy.

Rozgościłem się u Ignacia, który zaczął darzyć mnie niezwykłem zaufaniem i sympatją. Już w dwie godziny po przybyciu dowiedziałem się wszystkich sekretów domowych, a nawet żalów na rodzoną córkę.

— Zamąż nie chce wyjść — żalił się biedny ojciec — wszystkich chłopców odrzuca. Brazyljanina powiada, nie chce. A skąd ja jej, biedaczek, wezmę Polaka, albo innego cudzoziemca?

Widziałem, że stary trapił się tem niemało.

— Zdecyduje się i na kabokla, jak przyjdzie wola Boża — pocieszyłem Ignacia.

— Oj, uparta ona, uparta, prawie tak jak i matka.

Wkrótce przekonałem się, że Marja (tak nazywała się Polaca Preta) różni się o wiele od dziewcząt kaboklerskich. Umiała czytać, ubierała się jakoś inaczej, ładniej, była śmielsza i energiczniejsza. Korzystając z chwili, gdy ojciec wyszedł, zwróciłem się do niej.

(Dokończenie nastąpi.)

Pogłoski o wizycie Edena w Turcji

Londyn. „Echange Telegraph“ donosi z Istambułu, że w kołach politycznych tureckich mówi się o mającej nastąpić wizycie angielskiego ministra spraw zagranicznych w Turcji. Wizyta rzekomo odbyć się ma w związku z podróżą angielskiego ministra po Europie, przy czym przewiduje się spotkanie Edena z Kemalem Attatürkiem. Podając powyższą wiadomość „Exchange Telegraph“ zaznacza jednak, że w Londynie nie zdołał uzyskać potwierdzenia tej wiadomości.

Japończycy rozbili oddział chiński

Tokio. Pat. Na froncie w prowincji Anhuei Japończycy wysadzili oddział, który posuwa się w kierunku miasta Mowping (25 klm. na południe od Czifu. W mieście tym marynarze chińscy oraz około 3000 policjantów chińskich grabi ludność cywilną.

Komunistyczne wichrzenia we Francji

Paryż. W czwartek może wybuchnąć strajk kilkudziesięciu tysięcy robotników przemysłu metalurgicznego w północnych departamentach Francji, jak o tym świadczy rezolucja, uchwalona przez delegatów robotniczych w Lille.

Odrzuca ona orzeczenie, wydane na zasadzie obowiązującej w prawie procedury rozjemczej, przyznające metalowcom podwyżkę w wysokości około 5 procent. W kołach politycznych ruch strajkowy tłumaczony jest przedewszystkim akcją komunistów którzy zachęceni rozdźwiękami w partii socjalistycznej, przygotowują nową kampanię przeciwrządową.

Pogróżki sowieckie pod adresem Rumunii

Moskwa. Artykuł dzisiejszej „Prawdy“ zawiera w dalszym ciągu napaści na rząd rumuński, któremu zarzuca, że celowo zaniedbuje poszukiwania za zaginionym dyplomatą sowieckim Butenką i pragnie zatuszować sprawę, będącą aktem zemsty ze strony rumuńskich kół narodowych.

„Prawda“ szkaluje w ohydny sposób wszystkich członków obecnego rządu w Bukareszcie i kończy swój artykuł niedwuznączną pogróżką, że „polityczne i geograficzne położenie Rumunii nie jest tak pewne, aby rząd mógł sobie pozwalać na ignorowanie stanowiska Sowietów i w danym wypadku odmówić wyjaśnienia w sprawie Butenki.“

Pamięci Bohatera Chrystusowego

Piętnastolecie męczeństwa ks. Arcybiskupa Cieplaka w Rosji

W tym roku w marcu minie 15 lat od tej pamiętnej chwili, kiedy ks. Arcybiskup Cieplak wraz z ks. Prałatem Budkiewiczem i innymi księżmi, oddany został pod sąd i skazany na śmierć za nieugiętą obronę praw i tradycyj Kościoła katolickiego w Rosji sowieckiej.

Ksiądz Prałat Budkiewicz został zamordowany mimo protestów całego świata, ks. Arcybiskupowi Cieplakowi karę śmierci zamieniono na 10 lat więzienia, lecz wskutek interwencji rządu W. Brytanii wypuszczono go po roku i odesłano do Polski.

Pamiętamy jeszcze te chwile, kiedy po straszliwych katuszach, cudem wyrwany z rąk bolszewickich oprawców, powrócił ks. Arcybiskup Cieplak do Warszawy. Ojczyzna z radością i wdzięcznością przyjęła tego Bohatera Chrystusowego i dzień ten był wówczas świętem całej katolickiej Polski. Niestety niedługo trwała radość nasza, ponieważ wyczerpany więzieniem i torturami Arcybiskup Cieplak zmarł dnia 17 lutego 1926 r. (w Ameryce), podążając za świetlanym duchem swego towarzysza-męczennika, ks. Prałata Budkiewicza.

W historii martyrologii czasów ostatnich, mocno utrwaliła się posągowa postać Arcybispupa Cieplaka i jego wiekopomne czyny. To, co przeszedł ten bohaterski kapłan w więzieniach bolszewickich, nie było bynajmniej zwykłym epizodem w dziejach misjonarstwa, lecz początkiem olbrzymiej uwertury do wojny, którą bolszewizm wypowiedział całemu chrześcijaństwu.

Więzienie i męczenie Arcybiskupa Cieplaka sprawiło, że w całym świecie powstał jakiś przełom, wstrząs całego chrześcijaństwa. W nowszych stuleciach mordowano już tylu Apostołów wiary, a jednak świat był dziwnie obojętny. Dopiero nazwisko Arcybiskupa Cieplaka wywołało powszechne oburzenie ludów. On jeden z niezliczonych w księdze męczeństwa zatargał duszą narodów i wywołał bunt powszechny i okrzyk do walki z przemocą bolszewicką.

Konferencja niesienia pomocy Chinom

potępiła „agresję japońską“ i zakończyła obrady „Międzynarodówką“.

Londyn. Zakończyła tu swe obrady międzynarodowa konferencja niesienia pomocy Chinom przez bojkot Japonii. Konferencja przyjęła rezolucję, potępiającą „agresję japońska, zagrażającą pokojowi“. Konferencja postanowiła: 1) ogłosić bojkot przez związki zawodowe w granicach, dopuszczonych przez ustawy krajowe (delegaci Szwecji i Norwegii nie głosowali za tym punktem), 2) powołanie do życia we wszystkich państwach stałych komisyj celem przeprowadzenia badań nad organizacją bojkotu, 3) zamknięcie kredytów dla Japonii i otwarcie kredytów dla Chin, 4) przeprowadzenie akcji parlamentarnej, mającej na celu zapewnienie poparcia rządów, 5) bojkot przez spółdzielnie, 6) zakaz wywozu nafty, przeznaczonej dla Japonii, 7) zostrze nie bojkotu przez kobiety, kupujące wyroby japońskie, 8) stworzenie przez Chiny biura prasowego, którego zadaniem ma być popieranie propagandy w skali światowej. Na posiedzeniu plenum wygłoszono kilka mów, manifestację, nieoczekiwanie dla większości biorących udział w konferencji Anglików, zakończono odśpiewaniem „Międzynarodówki“.

Włoska ofensywa na Korsykę?

Obawy prasy paryskiej.

Paryż. Między prasą francuską a włoską miała miejsce ostatnio niejednokrotna wymiana zdań na temat Korsyki.

Po wystąpieniach niektórych dzienników faszystowskich, dowodzących włoskiego charakteru Korsyki, na łamach dzienników paryskich ukazały się ostatnio reportaże, dowodzące przywiązania Korsyki do kultury francuskiej i Francji. Polemika ta odżyła ostatnio na łamach dziennika rzymskiego „Tevere“ i „Paris Midi“. W odpowiedzi na argumenty „Paris Midi“, dowodzące francuskiego charakteru Korsyki, „Tevere“ zkolei stara się wykazać w ostrych słowach, iż Korsyka jest i pozostanie włoska.

„Paris Midi“ zaniepokojony, zadaje więc pytanie, czy gwałtowna kampania „Tevere“ nie stanowi jakiegoś balonu próbnego? — „Paris Midi“ przypomina bowiem, iż rok temu „Tevere“ wystąpił z pierwszym apelem na rzecz wejścia Włoch na tory polityki antysemickiej. Początkowo wystąpień tych nie brano poważnie, obecnie jednak apele antysemickie stały się rzeczywistością polityczną.

Dziennik paryski wyraża więc obawę, czy wystąpienie „Il Tevere“ w sprawie Korsyki nie kryje możliwości jakiejś dalszej kampanii na ten temat.

Włoska ocena stosunków polsko-węgierskich

Rzym. Pat. „Avenire d'Italia“ zamieszcza artykuł poświęcony wizycie regenta Horthy'ego w Polsce. Autor omówiwszy węzły historyczne łączące oba narody zwraca uwagę, że linie polityki zagranicznej Węgier i Polski ma dziś wiele punktów stycznych. Oba państwa między innem odnoszą się niechętnie do systemu paktów zbiorowych i opowiadają się za metodą układów dwustronnych.

Współpraca Polski i Węgier posiada coraz większe widoki rozwoju również w dziedzinach kulturalnej i gospodarczej. Wizyta węgierska w Polsce stwierdza raz jeszcze, że podstawa stosunków polsko-węgierskich nie tylko została nie naruszona, ale że może się rozszerzyć w związku z obecną sytuacją w Europie. To też bilans wizyty jest wyraźnie aktywny i zgodny z tysiącletnią tradycją przyjaźni polsko-węgierskiej.

KRONIKA

Kalendarz dnia

18 Luty

Piątek

Symeona i Flawiana
Słowiański: Wielosława
Słońca wsch. 6.48, zach. 16.54.
Księżyca wsch. 22.02, zach. 7.45.

Kronika historyczna:

1386. Władysław Jagiełło zaślubia Jadwigę.
1546. Zmarł Marcin Luter, założyciel Kościoła luterańskiego.
1574. Wjazd króla H. Walezego do Krakowa.
1846. Zajęcie Krakowa przez Austriaków.
1934. Tragiczna śmierć króla Belgii Alberta I.

Przysłowia ludowe:

Kiedy mróz w lutym ostro trzyma
Wtedy jest niedługa zima.

Ciekawe wiadomości:

Król szwedzki Gustaw II. wypala dziennie 50 papierosów.

Rady praktyczne:

Podeszwy do butów można utrwalić smarując je 3—4 razy pokostem.

Złote myśli:

Zazdrośni są tylko ludzie małego serca i małego rozumu.

— **Z sądu.** Józef H. w Otendorfie zatrudniał w swym gospodarstwie robotnika. Gdy ten chciał zmienić posadę, musiał mu H. wlepić znaczki inwalidowe. H. wziął stare znaczki, które oderwał od innej karty z roku 1934 i wlepił je robotnikowi. Oszustwo wyszło jednak na jaw i H. stanął przed sądem w Olsztynie. Gdy go sędzia spytał czy popełnił przestępstwo odpowiedział oskarżony sędziemu: „Wissen Sie, verehrter Herr Oberstaatsanwalt, das habe ich nicht getan“. Widać z tego, że H. nie miał jeszcze z sądami nic do czynienia. Mimo pierwotnych zaprzeczeń przyznał się H. wkońcu do winy. Sąd przyznał oskarżonemu okoliczności łagodzące i skazał go na 20 mk. grzywny. Prokurator domagał się 3 miesięcy więzienia.

— **Gdy kobiety żyją w niezgodzie.** Dwie kobiety z Olsztyna, mieszkając jako sąsiadki w jednym domu, kłóciły się stale. Wreszcie jedna z nich ohciała opuścić mieszkanie, w którym nie zaznała spokoju. Gdy się udała na strych po resztę rzeczy zamknęła sąsiadka drzwi i nie wypuściła swego „wroga“ mimo próśb i gróźb. Dopiero gdy mąż uwięzionej kobiety wrócił z pracy, uwolnił ją. Mężatka K. która dokonała tego „bohaterskiego“ czynu odpowiadała przed sądem za ograniczenie osobistej wolności i została skazana na 3 dni więzienia, aby się przekonała, że nie ma prawa innych więzić.

— **Zamknięcie przedsiębiorstw rzeźnickich.** Mimo istniejących przepisów, dotyczących wyrobów mięsnych, niektórzy rzeźnicy przepisów tych nie przestrzegali.

Prezydent regencji zamknął z tego powodu 4 przedsiębiorstwa rzeźnickie na przeciąg 3 dni.

— **Dane statystyczne Olsztyna.** W ostatnim kwartale ubiegłego roku liczono w Olsztynie 46 421 mieszkańców (przyrost 851 wobec poprzedniego kwartału). W ostatnim kwartale roku 1936 wynosiła liczba mieszkańców Olsztyna 44 964. Ślubów małżeńskich zawarto 138. Urodzin zapisano 265, wypadków śmierci 139. Większość wypadków śmierci nastąpiła skutkiem tuberkulozy, dalej przyczyną śmierci były zapalenie płuc, choroby sercowe i 7 wypadków śmierci skutkiem dyfterii.

Nowych mieszkań wybudowano 115.

— **Braniewo** (Braunsberg). Nieszczęśliwy wypadek zaszedł onegdaj na cmentarzu tutejszym pod czas pogrzebu. Wnuczka zmarłego zamierzała wrzucić do grobu na trumnę, wiązankę kwiatów, przyczym wpadła do grobu i uderzyła głową o trumnę. Okaleczenia nie były na szczęście zbyt poważne.

— **Gipsowo** (Wieps). Mieszkaniec wioski tutejszej R. sam zainstalował światło elektryczne w chlewie. Instalacja nie była fachowo wykonana i skutkiem krótkiego spięcia powstał pożar, który zniszczył jesienią ubiegłego roku stodołę, chlew i sąsiedni dom mieszkalny. R. odpowiadał ostatnio przed sądem w Olsztynie za lekkomyślne spowodowanie pożaru i został skazany na 6 miesięcy więzienia.

KRONIKA ZIEMI MALBORSKIEJ

— **Kwidzyn** (Marienwerder). Z uwagi na niebezpieczeństwo rozwleczenia zarazy pryszczycy (Maul- und Klauenseuche) zaniechano dalszej akcji tępienia szczurów w tutejszym powiecie. — Na ryn-

6-go marca 1938 r.

Kongres Polaków w Niemczech w Berlinie

Rodacy - Przybywajcie!!

Wzywamy do odnowienia przedpłaty

Na każdym z dotychczasowych Zjazdów lub Sejmików jubileuszowych Związku Polaków podkreślano doniosłą rolę, jaką odgrywa gazeta polska w życiu naszego społeczeństwa i apelowano, by gazeta polska znalazła się w każdym domu polskim. Doceniamy należycie położenie materialne ludu naszego, ale z drugiej strony wiemy, że bez gazety życie nasze wykazywałoby wielką lukę. Dla tego wydatek na gazetę jest wydatkim koniecznym. Prosimy zatem wszystkich naszych dotychczasowych czytelników o odnowienie przedpłaty za gazetę na nowy miesiąc.

Pozatem zwracamy się do Was, Szanowni Czytelnicy z gorącą prośbą o zjednanie nam nowych abonentów. Praca nad rozpowszechnieniem gazety jest zaszczytną misją i przynosi całemu społeczeństwu naszemu wielkie korzyści.

Niech zatem każdy z naszych czytelników w kole swych sąsiadów, krewnych i znajomych werbuje abonentów dla swej gazety.

Abonament za gazetę przyjmuje od 15 do 25 b. m. każdy listonosz.

ku tutejszym uległ pewien rowerzysta nieszczęśliwemu wypadkowi i doznał lekkich okaleczeń.

Z MAZOWSZA

— **Ostróda** (Osterode) Policja wykryła w Gierzwałdzie wielkie kradzieże zboża i aresztowała złodziei.

— **Pasym** (Passenheim). Nocną porą włamali się złodzieje do mieszkania właściciela browaru Dauma i skradli większą ilość artykułów spożywczych oraz 40 mk. gotówki. Pieniądze te były własnością służącej Dauma.

— **Ządzbork** (Sensburg). W pewnej tutejszej karczmie doszło do krwawej bójki na noże między gośćmi. Ranni udali się do lekarza.

— **Gołdap** (Goldap). Gerhard K. zatrudniony w pewnym tutejszym przedsiębiorstwie, sprzeniewierzył pewnego dnia 250 mk. i uciekł. Udał się do Berlina, gdzie pieniądze wnet powydawał. Policja znalazła go śpiącego na schodach bez grosza w kieszeni.

Z INNYCH CZĘŚCI PRUS WSCHODNICH

— **Wystruć** (Insterburg). Gospodarz Bork uległ przy motorze do młócenia nieszczęśliwemu wypadkowi i doznał okaleczeń klatki piersiowej i płuc. Pozatem stracił on mowę. Wobec tego, że był sam, gdy uległ nieszczęśliwemu wypadkowi, nie stwierdzono przyczyny wypadku.

— **Elbląg** (Elbing). Na ulicy Berlińskiej najechał pewien samochód osobowy na drzewo. Kierowca samochodu został ciężko a towarzysz jego lekko ramiony.

KRONIKA POGRANICZA

— **Krajenka.** Onegdaj skazał sąd ławników w Pile niejakiego Kurta D. z Krajenki za pomoc przy spędzaniu płodu na 2 miesiące więzienia. Przy wniesieniu odwołania uzyskał oskarżony przez drugą izbę karną złagodzenie tego wyroku, który zamieniono na 600 mk. grzywny. Po powtórnym zbadaniu sprawy okazało się, że zachodzi dużo okoliczności takich, które winę D. stawiają w lepszym świetle.

— **Lipka** (Linde). Robotnik Bernard Reiss popełnił w swym mieszkaniu samobójstwo przez powieszenie. Zmarły pozostawił żonę i czworo nieletnich dzieci. Powód samobójstwa nie został dotychczas wyjaśniony.

— **Lędyk.** Onegdaj zastał pewien leśniczy 2 mężczyzn, zajętych kradzieżą drzewek owocowych. Przeciwko złodziejom wytoczono postępowanie karne.

Z DALSZYCH STRON

— **Berlin.** Stracono w Berlinie 40-letniego Michela, który zamordował śpiącą żonę i czworo dzieci

— **Helsingfors.** W pobliżu miasta Unti samolot wojskowy uderzył o druty wysokiego napięcia i spadł na ziemię. Pilot został zabity.

Straszne skutki orkanu

Nowy Jork. Pat. Trwający od dłuższego czasu orkan, połączony z burzami śnieżnymi i deszczem spowodował w północnej Kalifornii wylew wszystkich rzek. Skutkiem przerwania tamy na Sacramento zostało zalanych wodą przeszło 25 tysięcy akrów obszaru, zamieszkałego przeważnie przez ludność rolniczą. Tysiące osób zostały pozbawione dachu nad głową. W okolicy miejscowości San Jose uległo zniszczeniu przeszło 40 tysięcy drzew owocowych. Znaczne spustoszenie wyrządziła również powódź w północnym Michiganie.

Odpowiedzi Redakcji

W ostatnim czasie żalą się czytelnicy nasi ustnie i pisemnie, że dzieją się znów na wioskach rzeczy, niegodne z zasadami porozumienia polsko-niemieckiego i które krzywdzą lud nasz. Znany nam jest również list adwokata Zalewskiego z Wartemborka, uzależniający wynik starań pewnego obywatela od wycofania dzieci z szkoły polskiej.

Wstrzymujemy się narazie od omówienia tych spraw na łamach gazety naszej aż do wyczerpania wszystkich innych sposobów interwencyjnych u odpowiednich czynników.

Korespondentów naszych prosimy przyjąć to do wiadomości i uzbroić się w cierpliwość.

Program radiowy

rozgłośni warszawskiej

Sobota, 19 lutego 1938.

6.15 Pieśń „Kiedy ranne". **6.20** Gimnastyka. **6.40** Płyty. **7.00** Dz. poranny. **7.15** Płyty. **8.00** Audycja dla szkół. **11.15** Audycja dla szkół: „Śpiewajmy piosenki". **11.40** Płyty. **11.57** Sygnał czasu i hejnał z Krakowa. **12.03** Audycja południowa. **15.30** Wiad. gospod. **15.45** Karnawałowa audycja dla dzieci. **16.30** Pogad. aktualna. **17.00** „Henryka Stoffels w życiu Rembrandta" — felieton. **17.15** Recital fortepianowy. **17.50** Nasz program. **18.00** Wiadomości sportowe. **18.10** Pogadanka społeczna. **18.15** Piosenki z płyt. **18.30** Progr. na jutro. **18.35** Audycja dla wsi. **19.00** Audycja dla Polaków za granicą. **19.50** Pogad. aktualna. **20.00** Koncert rozrywkowy. **20.45** Dz. wieczorny. **20.35** Pogad. aktualna. **21.00** Wielka wieczornica taneczna. **22.50** Ostatnie wiadomości. **23.00** Muzyka taneczna.

Toruń.

11.40 Muzyka skrzypcowa. **13.00** Płyty. **14.00** Wiadomości z Pomorza. **18.15** Wędrówki po firmamencie — audycja słowno-muzyczna z okazji 465 rocznicy urodzin Mikołaja Kopernika.

RUCH TOWARZYSTW

Pyritz. W niedzielę, dnia 20 bm. odbędzie się w Pyritz przy ulicy Kl. Wollweberstr. nr. 11 zebranie tutejszego oddziału P. Z. P. w N. Uprasza się o liczny udział w zebraniu, gdyż omawiane będą bardzo ważne sprawy. Przybędzie także p. konsul z Szczecina.

Początek zebrania o godzinie 12.

Gewinnauszug

5. Klasse 50. Preußisch-Süddeutsche (276. Preuß.) Klassen-Lotterie

Ohne Gewähr — Nachdruck verboten

Auf jede gezogene Nummer sind zwei gleich hohe Gewinne gefallen, und zwar je einer auf die Lose gleicher Nummer in den beiden Abteilungen I und II

8. Ziehungstag — 16. Februar 1938

In der heutigen Vormittagsziehung wurden gezogen

2 Gewinne zu 10000 RM. 390631

6 Gewinne zu 3000 RM. 121114 138140 385227

10 Gewinne zu 2000 RM. 30393 177609 267882 277628

56 Gewinne zu 1000 RM. 6463 11518 19366 25778 34369 79353 87793 88048 103915 106229 145307 149981 181288 202631 220352 230540 296746 306413 312754 336265 340888 354002 359112 365340 397718

86 Gewinne zu 500 RM. 4883 38251 55078 57367 65434 65955 70662 91942 108583 111529 123862 156988 157796 160820 161632 185130 185970 192023 211576 217458 221850 262959 277525 292127 293766 302575 304509 325449 331371 332951 336224 345832 345952 355408 373352 377169 382342 388227

184 Gewinne zu 300 RM. 1267 11344 15259 24536 28552 34750 40929 44333 46175 50285 53768 54674 56418 58818 64280 76702 86094 106688 108569 110681 118217 119189 120545 124613 138439 146400 154860 155864 159844 164313 165954 166799 167379 173052 175047 175646 175882 181188 187563 187984 192491 194550 201555 202613 203069 207694 219210 226483 232419 236456 250880 252862 254327 268418 275498 284494 288167 288696 294193 296053 299646 305460 310937 312107 314287 319011 327995 335683 339943 342126 345530 353979 354751 364903 368170 371513 372647 377312 379228 387169 391336 392292

In der heutigen Nachmittagsziehung wurden gezogen

14 Gewinne zu 3000 RM. 77583 224987 250993 254106 299006 307064 347051

12 Gewinne zu 2000 RM. 171568 232640 237270 288237 303476 367298

64 Gewinne zu 1000 RM. 351 26869 38040 102859 123788 144949 160336 183184 186364 205581 226807 229942 240971 245395 252465 268863 273825 277873 288261 295892 329944 364511 385388 395317

58 Gewinne zu 500 RM. 648 24740 25775 29692 34447 39769 67571 68330 88581 114233 169855 178077 198282 215190 231396 247148 258652 267330 287101 334490 359439 373520 375506 380664 389409 392226

154 Gewinne zu 300 RM. 2349 3370 7880 9918 16900 17319 21787 34864 50077 59469 61682 68424 75486 79920 82165 91749 98441 100373 102330 105687 111145 113502 115542 153786 161232 164367 169198 172067 1[illegible]351 186251 191516 199375 201971 202550 203397 206765 207026 208408 216396 229819 232297 232339 233788 234661 237080 237577 237816 254382 260812 262419 273287 273821 281045 281833 282347 291563 294597 301971 303703 305969 323098 338037 341647 353611 357488 367006 372854 376308 399111

Im Gewinnrade verblieben: 2 Gewinne zu je 1000000, 2 zu je 500000, 2 zu je 300000, 2 zu je 200000, 2 zu je 100000, 2 zu je 75000, 4 zu je 50000, 6 zu je 30000, 14 zu je 20000, 74 zu je 10000, 150 zu je 5000, 280 zu je 3000, 758 zu je 2000, 2072 zu je 1000, 3590 zu je 500, 7292 zu je 300, 172748 zu je 150 RM.

Sprzedaż drzewa

Urząd leśnicy w Olsztynie sprzedaje drzewo na opał w piątek, dnia 18 bm. od godz. 9-tej w hotelu Kopernika.

Urząd leśniczy Purda sprzedaje drzewo na opał i do użytku w wtorek, dnia 22 lutego u Zekorna w Purdzie. Początek sprzedaży o godz. 9-tej Przydział drzewa opałowego nastąpi dla Skajbot Klebarka, Mokin i Purdy.

Urząd leśniczy Kudypy sprzedaje drzewo opałowe w środę, dnia 23 bm. u karczmarza Czyborra w Dajtkach.

Druk i nakład S. Pieniężnego w Olsztynie. Redaktor za dział ogłoszeniowy również S. Pieniężny. D. A. I. 1938: 926. Cennik ogłoszeń nr. 3 z 1. 12. 1935

Zeitungsbestellschein

Herr / Frau / Fräulein ....

bestelle hiermit für den Monat März

Stück	Titel der Zeitschrift	Monatlicher Bezugspreis	Zustellgebühr
1	„Gazeta Olsztyńska"	1.30 Rmk.	36 Pfennig

Betrag von .... RM. .... Pf.

erhalten zu haben, bescheinigt

den .... 1938.

....

(Unterschrift d. einziehenden Beamten)